

**KEMENTERIAN KEWANGAN DAN EKONOMI
PEMBENTANGAN KERTAS CADANGAN
PERUNTUKAN WANG KEMAJUAN 2026/2027**

MAJLIS MESYUARAT NEGARA 2026

Terima Kasih Yang Berhormat Yang Di-Pertua,

Bismillah Hirrahman Nirrahhim.

Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh dan Salam Sejahtera.

Yang Berhormat Yang Di-Pertua, kaola mohon mencadangkan Usul di atas nama kaola dalam Susunan Urusan yang berbunyi;

*"Majlis ini dengan ini membuat ketetapan seperti yang dikehendaki oleh Bab 4(2) Akta Kumpulanwang Kemajuan [Penggal 136] bahawa perbelanjaan sejumlah **BND480,000,000 (Empat Ratus Lapan Puluh Juta Dolar Brunei)** untuk dibenarkan, diperuntukkan dan dipohonkan dari Kumpulanwang Kemajuan untuk maksud-maksud tersebut di bawah ini dan disebutkan dalam Anggaran Belanjawan Kemajuan 2026/2027, dibentangkan sebagai Usul Ketetapan Kumpulanwang Kemajuan"*

Yang Berhormat Yang Di-Pertua dan Ahli-Ahli Yang Berhormat,

- 1 Terlebih dahulu kaola ingin menyembahkan setinggi-tinggi menjunjung kasih di atas kurnia titah Kebawah Duli Yang

Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam semasa Majlis Istiadat Pembukaan Rasmi Mesyuarat Pertama dari Musim Permesyuaratan Ke-22 Majlis Mesyuarat Negara Bagi Tahun 1447H/2026M antaranya bagi mengambil tindakan pelaksanaan yang lebih agresif ke arah Matlamat Wawasan Brunei 2035 untuk membina sebuah Negara yang progresif dan berpandangan jauh yang mengimbangi inovasi dengan kelestarian kewangan serta terus menjamin kesejahteraan rakyat.

- 2 Pada menjunjung titah-titah nasihat Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam tersebut, Kerajaan akan terus berusaha untuk melaksanakan projek-projek Kemajuan Negara yang akan membentuk masa depan Negara yang progresif, inovatif dan seterusnya menjamin kesejahteraan rakyatnya di samping membangun sektor-sektor baharu berpandukan kepada Matlamat-Matlamat Wawasan Brunei 2035.
- 3 Alhamdulillah setakat 2hb Mac 2026 sebanyak BND254.3 juta iaitu 53% daripada BND480 juta yang diperuntukkan pada Tahun Kewangan 2025/2026 telah dibelanjakan.

Manakala, sebanyak 30 buah projek telah siap dilaksanakan dan sebanyak 78 buah projek dalam pelaksanaan. Sementara itu, sebanyak 68 projek dalam tawaran, 91 projek masih dalam peringkat rekabentuk, 37 projek dalam peringkat perancangan, dan 1 projek telah dibatalkan. Projek-projek yang siap antaranya adalah projek-projek yang mendukung kluster pendidikan, kemajuan sosial, perumahan, mengukuhkan kelestarian alam sekitar, mengukuhkan sekuriti makanan dan bagi memajukan industri pelancongan seperti yang tertera di dalam slaid.

Yang Berhormat Yang Di-Pertua,

- 4 Melangkah ke tahun Ketiga RKN12, progres projek-projek yang dalam pelaksanaan meningkat dimana 78 projek sedang dalam pelaksanaan berbanding dengan 65 projek pada tahun kewangan lepas. Dalam hubungan ini, dengan peruntukan Tahun Kewangan 2026/2027 yang disediakan sejumlah **BND480 juta** yang mana telah pun dicadangkan dan dipersetujui bersama dengan semua Kementerian semasa Mesyuarat Jawatankuasa Belanjawan Negara, diharap akan dapat memacu progress projek-projek yang sudah dan akan berjalan dengan lebih cekap dan cepat

serta menunjukkan peningkatan yang ketara pada masa akan datang.

Yang Berhormat Yang Di-Pertua,

5 Penyediaan peruntukan telah dikategorikan mengikut kluster yang lebih jelas dan lebih objektif dan menjurus kepada mendukung **tiga (3) fokus keutamaan Belanjawan Tahun Kewangan 2026/2027** seperti berikut:

Pertama, **Memperkuhkan Kestabilan Fiskal dan Tadbir Urus Kewangan** sejumlah **BND22.0 juta** telah diperuntukkan bagi kluster-kluster berikut:

Untuk Meningkatkan Kualiti Perkhidmatan Awam, antara projek yang disediakan peruntukan adalah projek-projek untuk meningkatkan kualiti penyampaian perkhidmatan-perkhidmatan secara berpusat kepada orang ramai seperti Pembinaan Pusat Pengawasan Kenderaan dan Penguatkuasaan Undang-Undang & Standard Automobil, dan Sistem Bru-HIMS 2.0.

Untuk Kajian dan Pelan Induk, projek-projek kajian dan pelan induk seperti Penggambaran Udara Dan Produk 3D Mapping Untuk Geospatial Ukur, *Preliminary Studies For Coastal Protection*, Pengurusan *Non-Revenue Water* (NRW) Bagi Sistem Bekalan Air Di Negara Brunei Darussalam (Fasa 3), *Land Availability Study* serta Pelan Induk Sanitasi & Pembetulan telah disediakan peruntukan bagi memastikan perancangan projek-projek pembangunan dan pelaburan yang akan datang dapat dioptimumkan dan lebih sistematik.

Untuk Mengukuhkan Kelestarian Alam Sekitar, peruntukan telah disediakan bagi Program Meningkatkan Pemuliharaan Hutan Bagi Mendukung Kelestarian Alam Sekitar Bagi Mengurangkan Impak Terhadap Alam Sekitar Dan Perubahan Iklim Dan Membolehkan Penjualan Karbon Melalui Perdagangan Karbon (*Carbon Trading*) yang akan menghasilkan sumber hasil Negara.

Untuk Memajukan Industri Pelancongan, peruntukan telah disediakan bagi membaikpulih dan menaiktaraf tempat-tempat tarikan pelancongan di Negara ini seperti Pengukuhan Produk/Pakej

Pelancongan Kampong Ayer, Pengukuhan Produk-Produk Pelancongan, dan Menaiktaraf Tanam Rekreasi Hutan Pulau Selirong. Dengan adanya projek-projek ini dijangkakan akan dapat mempelbagaikan tempat tarikan pelancongan di Negara ini dan seterusnya meningkatkan impak *spillover* kepada aktiviti perekonomian yang lain dan berpotensi menjana hasil Negara.

Kedua, **Memperkasa Ekonomi melalui Transformasi dan Inovasi sejumlah BND148.2 juta** telah diperuntukkan bagi kluster-kluster berikut:

Untuk Mengukuhkan Sekuriti Makanan, peruntukan telah disediakan bagi Program Peningkatan Keluaran Sayur Menggunakan Teknologi Tinggi Bagi Menjana Keluaran Dalam Negara Kasar (KDNK).

Selain itu, peruntukan juga disediakan untuk projek Rancangan Pembangunan Industri Ternakan Bagi Menjana Pengeluaran, Industri Ternakan Udang Fasa IV, Projek Memajukan Dan Membuka Tapak-Tapak Bagi Industri Akuakultur bagi mendokong Perusahaan Micro-Kecil dan Sederhana yang berkecimpung dalam industri

ternakan bagi pasaran domestik dan meningkatkan aktiviti perekonomian dalam Negara.

Untuk Memantapkan Kecekapan Sistem Pengangkutan, peruntukan telah disediakan bagi projek *Smart Transport System (STS)* dan Sistem Pengangkutan Awam bagi memudahkan pergerakan orang awam dan juga operasi logistik perusahaan di pelbagai sektor ekonomi.

Untuk Mengukuhkan Infrastruktur ICT, peruntukan telah disediakan bagi projek *MOD Integrated Platform*, projek Platform Perkhidmatan Perniagaan Nasional untuk meningkatkan kecekapan perkhidmatan awam kepada orang ramai dan mengwujudkan persekitaran perniagaan yang kondusif dan mesra perniagaan. Manakala, projek bagi *Government School Network Infrastructure Upgrade (SNIU) Phase 2* infrastruktur rangkaian dan liputan internet di kawasan sekolah-sekolah akan diperkukuhkan bagi penuntut dan tenaga pengajar.

Untuk Mengukuhkan Pusat-Pusat Jaminan Kualiti dan Akreditasi, projek berkenaan termasuk Program

Perkembangan Genetik Dan Pembiakan Selektif Ikan Bagi Meningkatkan Produktiviti Industri Akuakultur bagi memperkembangkan sektor eksport perikanan dan aktiviti perekonomian Negara.

Untuk Pembangunan Industri, peruntukan jua telah disediakan untuk projek bangunan *Creative, Cultural Industries Hub (CCI Hub) & Community Library* bagi menjana peluang pekerjaan dalam industri kreatif dan menggalakkan budaya membaca di kalangan rakyat.

Selain itu, peruntukan juga disediakan untuk projek *Brunei Aquaculture Innovation Center* bagi perkembangan kajian dan inovasi dalam industri akuakultur akan dapat menjana peluang pekerjaan dan meningkatkan kapasiti dan kemahiran rakyat dan penduduk Negara dan menarik minat para pengusaha-pengusaha baharu dan yang sedia ada untuk berkecimpung dalam sektor akuakultur.

Untuk Bekalan Elektrik, peruntukan telah disediakan bagi projek-projek penjanaan elektrik di seluruh Negara Brunei Darussalam bagi menampung permintaan bekalan elektrik dan bagi memastikan ketersediaan

bekalan untuk keperluan industri-industri. Dengan bekalan elektrik yang terjamin akan dapat mengerakkan aktiviti perekonomian.

Ketiga, **Menjamin Kelestarian Sosial dan Pembangunan Masa Hadapan sejumlah BND309.8 juta** telah diperuntukkan bagi pelbagai projek yang dalam pelaksanaan mengikut kluster-kluster berikut:

Untuk Mengukuhkan Kemudahan Akses Pendidikan, peruntukan disediakan untuk projek-projek pembinaan antaranya Bangunan Baharu Bagi Sekolah Ugama Kampong Bolkiah, Kompleks Kekal Universiti Islam Sultan Sharif Ali (UNISSA) yang bertaraf antarabangsa, dan Bangunan Tambahan Sekolah-Sekolah yang mana akan dapat meningkatkan kapasiti pengambilan penuntut dan memberikan suasana pembelajaran yang lebih selesa dan kondusif dimana akan dapat melahirkan generasi pintar dan mahir, dapat menyediakan mereka dengan peluang pekerjaan yang lebih cerah dan seterusnya akan memperkukuh ekonomi Negara dan memacu inovasi.

Bagi mendokong inisiatif kelestarian alam sekitar dan Menangani Perubahan Iklim, peruntukan telah disediakan bagi Projek Bangunan Kekal Pusat Pekerjaan (*Job Centre*) yang menerapkan elemen Hijau dan projek pemasangan panel solar Photovoltaics Di Bumbung Bangunan-Bangunan Kerajaan.

Untuk Menyediakan Prasarana untuk Kesihatan yang Baik, peruntukan telah disediakan untuk Projek Pembinaan Bangunan Perkhidmatan Kecemasan Hospital Suri Seri Begawan, Kuala Belait bagi memberikan kemudahan dan keselesaan kepada pesakit-pesakit untuk menerima perkhidmatan yang komprehensif dan holistik di dalam satu bangunan yang sama dengan infrastruktur dan peralatan yang lebih kondusif dan efektif.

Untuk Mengukuhkan Perkembangan Syiar Islam, peruntukan telah disediakan untuk pembinaan Masjid Baharu RPN Kampong Rimba, Masjid Baharu RPN Kampong Lumut, dan Masjid Baharu RPN Kampong Lugu. Projek-projek ini akan dapat memberikan keselesaan beribadat dan meningkatkan aktiviti-aktiviti

keugamaan kepada rakyat dan penduduk yang tinggal di kawasan tersebut.

Untuk Meningkatkan Penyediaan Perumahan,

Projek kemajuan sosial berkaitan perumahan yang sedang dalam pelaksanaan ialah Perumahan Negara Kampung Tanah Jambu Fasa 7 dan projek kerja-kerja tanah yang melibatkan tapak perumahan. Dengan penyediaan tempat kediaman yang mampu dimiliki ini, ianya akan meningkatkan taraf hidup dan kesejahteraan rakyat.

Untuk Meningkatkan Kualiti Perkhidmatan

Awam, Kerajaan juga menitik beratkan keperluan riadah dan sukan kepada rakyat dan penduduk termasuk fasiliti dan bangunan yang mesra pengguna. Antara projek yang disediakan peruntukan adalah bagi pembinaan bangunan kerajaan yang mesra untuk Orang Yang Berkeperluan Khas. Selain itu, fasiliti-fasiliti sukan juga akan dinaiktaraf antaranya Kompleks-Kompleks Sukan di Negara Brunei Darussalam. Dengan penaiktarafan fasiliti sukan ini, akan meningkatkan kualiti perkhidmatan kepada orang ramai dan khususnya

atlet-atlet sukan Negara meningkatkan prestasi sukan masing-masing.

Untuk Kemudahan Awam untuk Urusan Melalui Jalan Darat, Kerajaan juga memperuntukan projek-projek menaiktaraf jalan raya, jejantas, dan jejambat yang menghubungkan tapak-tapak perindustrian seperti Pembinaan Jejambat (*Flyover*) di Persimpangan Lebuhraya Muara – Tutong di kawasan perindustrian Tanjong Kajar bagi mendokong aktiviti-aktiviti perusahaan dan pembuatan di tapak-tapak perindustrian.

Untuk Menyediakan Pembekalan Air Bersih, Antara projek yang sedang dalam pelaksanaan ialah Mengganti Paip-Paip, Menaiktaraf Loji-Loji Rawatan Air bagi meningkatkan kemudahan akses kepada bekalan air kepada rakyat dan penduduk serta ketersediaan infrastruktur asas air di tapak-tapak industri bagi menarik pelabur asing ke Negara Brunei Darussalam.

Yang Berhormat Yang Di-Pertua,

6 Kemajuan projek pembangunan Negara mencerminkan komitmen negara ke arah masa depan yang lebih baik. Walaubagaimanapun, pembangunan projek tidak akan terlepas daripada berdepan dengan pelbagai masalah, isu di luar jangkaan, pelbagai cabaran dan risiko. Ketidakpastian global, kebimbangan terhadap perubahan iklim dan ketidakpastian ekonomi boleh saja melambatkan pembangunan. Dalam hal ini, setiap kitani mestilah memikul tanggungjawab bersama dalam memastikan rancangan kemajuan negara akan mencapai keberhasilannya dan merealisasikan Wawasan Brunei 2035.

Amin Ya Rabbal Alamin

Sekian, wabillahi taufiq wal hidayah, wassalamu'alaikum warahmatullahi wabarakatuh.